

MATRAHINI ARTIRAN MÜKELLEFLER İNCELENMİYOR

Yeni yayımlanıp tüm maddeleri yürürlüğe giren 7326 sayılı yasa, yeni bir borç yapılandırılmasının yanı sıra matrah ve vergi artırımı ile işletme kayıtlarının düzeltilmesine ilişkin hükümler içeriyor. Matrah ve vergi artırımında bulunan kişi ve kurumlara vergi incelemesi ve tarhiyat yapılamayacak.

Geçtiğimiz kasım ayında çıkan yasayla, kesinleşmiş borçlara ilişkin yapılandırma imkânı getirilmişti. Matrah artırımı ya da stok affı gibi birçok düzenlemenin de yasaya eklenmesi konusunda beklentiler TBMM Genel Kurulu'ndaki görüşmelere kadar sürdü. Ancak söz konusu yasa (7256 sayılı) sadece kesinleşmiş borçların yapılandırılmasına ilişkin düzenlemeleri içerir şekilde çıktı.

Bu kez 3 Haziran sabaha karşı genel kurulda kabul edilen yeni bir yasa (7326 sayılı) ile yukarıdaki beklentilerin tamamı karşılanmış oldu. 9 Haziran günü yayımlanıp tüm maddeleri yürürlüğe giren 7326 sayılı yasa, yeni bir borç yapılandırılmasının yanı sıra matrah ve vergi artırımı ile işletme kayıtlarının düzeltilmesine ilişkin hükümler içeriyor. Biz de bu yazımızda matrah ve vergi artırımı ile ilgili düzenlemeler üzerinde duracağız.

NİYE ARTIRALIM?

Yasa genel olarak; mükelleflerin 2016 ilâ 2020 yıllarına ilişkin olarak beyan etmiş oldukları matrahlarının belli bir miktar artırılarak üzerinden ek bir vergi ödenmesini içeriyor. Peki, matrah artırımı yapınca ne olacak?

Matrah ve vergi artırımında bulunan kişi ve kurumlarla ilgili olarak; artırımda buldukları yıllara ilişkin ve artırım yapılan vergi türleri açısından daha sonra vergi incelemesi ve tarhiyat yapılamayacak. Yani yasadan yararlanarak matrah ve vergi artıran ve ödemelerini zamanında yapan mükellefler, artırım yapılan vergi türü açısından ilgili yılı vergi incelemesine kapatmış oluyor. Ancak bu kuralın bir istisnası olduğunu da yeri gelmişken belirtmemiz gerekiyor. Matrah artırımında bulunulsa dahi, idarenin, iade talepleriyle (tevkif suretiyle ödenen vergilerin iadesi, KDV iadesi gibi) ilgili olarak inceleme ve tarhiyat yapma hakkı bulunuyor.

KAPSAMA GİREN VERGİLER

Matrah ve vergi artırımının kapsamına; başta gelir ve kurumlar vergisi olmak üzere KDV ile bazı gelir ve

kurumlar vergisi stopajları giriyor. Damga vergisi, harçlar, özel tüketim vergisi, BSMV ya da emlak vergisi gibi diğer vergiler için matrah veya vergi artırımı imkânı bulunmuyor.

Matrah artırımı zorunlu değil, isteyen mükellefler bu haktan yararlanabilirler. Genel olarak bir yıla ya da bir vergi türüne ilişkin matrah artırımı yapılması, diğer yıllar ya da diğer vergi türleri için de yapılmasını zorunlu kılmıyor. Örneğin 2017 ve 2019 yılları için kurumlar vergisi açısından matrah artırımı yapan bir kurum, KDV ve tevkifatlar açısından hiç vergi artırımı yapmayabileceği gibi sadece bir yıla veya birden fazla yıla ya da tüm yıllara (2016-2020) ilişkin vergi artırımı talebinde bulunabilecek.

GELİR VE KURUMLAR VERGİSİNDE ARTIRIM

Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri bir veya birden fazla yıl ya da bütün yıllar (2016 ilâ 2020) için vermiş oldukları beyannamelerinde vergiye esas alınan matrahlarını aşağıda yer verilen oranlarda artırarak matrah artırımına ilişkin düzenlemeden yararlanabilirler:

	2016	2017	2018	2019	2020
Matrah artırım oranı (%)	35	30	25	20	15

ZARAR VARSA

Mükellefler, ilgili yıllarda zarar ettikleri için ya da indirim ve istisnalar nedeniyle matrah beyan etmemiş, hatta hiç beyanname vermemiş bile olabilirler. Bu durumda ortada bir matrah olmadığı için yukarıdaki oranlar kullanılarak artırım yapılması mümkün değil. Yasa bu mükellefler için de beyan edilecek en az matrah tutarlarını yıllar itibarıyla belirlemiş durumda. Buna göre söz konusu mükelleflerin bu yasa hükmünden yararlanmak istemeleri durumunda, yıllara göre yukarıdaki tutarlarda matrah beyan etmeleri gerekiyor.

	2016	2017	2018	2019	2020
Kurumlar vergisi mükellefleri	94.000	99.600	105.800	112.400	127.500
Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler ile serbest meslek erbabı	47.000	49.800	52.900	56.200	63.700
İşletme hesabına göre defter tutan mükellefler	31.900	33.200	35.250	37.500	42.500
Basit usule tabi mükellefler	4.700	4.980	5.290	5.620	6.370
Geliri sadece kiradan (GMS) ibaret olan mükellefler	9.400	9.960	10.580	11.240	12.740
Diğer gelir vergisi mükellefleri	31.900	33.200	35.250	37.500	42.500

VERGİ ORANI

Gelir ve kurumlar vergisinde matrah artırımında bulunan mükelleflerin, artırılan matrah üzerinden veya matrah beyan edilmediyse yukarıdaki tablodaki matrahlar üzerinden yüzde 20 oranında vergi ödemeleri gerekiyor.

Ancak;

- Matrah artırımında bulunulmak istenen yıla ilişkin yıllık beyannamelerini kanuni süresinde vermiş,

- Bu vergi türlerinden tahakkuk eden vergileri süresinde ödemiş (her bir dönem için ayrı ayrı 10 TL'ye kadar eksik ödemeler dikkate alınmıyor) ve

- Bu vergi türleri için yine bu yasa kapsamında yapılandırma (kesinleşmiş veya kesinleşmemiş ya da dava aşamasında olan borçlarla ilgili) imkânından yararlanmamış olan mükellefler, artırdıkları matrah üzerinden yüzde 20 yerine yüzde 15 oranında vergi ödeyerek bu imkandan yararlanabilecek.

GEÇMİŞ YIL ZARARLARI

Gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerin geçmiş yıllardan kaynaklanan zararları mevcut olabilir. Bu zararlar normal şartlarda beş yılı geçmemek üzere 2021 ve sonraki yıllara ilişkin beyannamelerde düşülebiliyor. Ancak matrah artırımında bulunan mükellefler, 2021 ve sonraki yıllara ilişkin beyannamelerinde varsa artırım yapılan yıla ilişkin zararın ancak yarısını düşebilirler.

KDV'DE ARTIRIM

KDV'nin dönemi aylık olmakla birlikte, yıl içerisinde işe başlayan ve işi bırakan mükellefler hariç olmak üzere, yılın bir veya birkaç ayı için vergi artırımını yapılamıyor, tüm yıl için yapılması gerekiyor. Vergi, artırımın yapmak isteyen KDV mükellefleri, her bir vergilendirme dönemine ilişkin olarak verdikleri beyannamelerdeki hesaplanan katma değer vergilerinin yıllık toplamı üzerinden yıllar itibarıyla aşağıdaki tabloda yer verilen oranlarda hesaplanacak tutarları beyan edebilirler.

	2016	2017	2018	2019	2020
Vergi artırım oranı (%)	3	3	2,5	2	2

İlgili yılda bütün işlemleri istisna kapsamında olan mükellefler ile tecil ve terkin uygulaması ya da başka nedenlerle ilgili yılın bütün dönemlerinde hesaplanan KDV'si bulunmayan mükellefler ise gelir ve kurumlar vergisi açısından matrah artırımında bulunup, artırılan bu matrahlar üzerinden yüzde 18 oranında KDV ödemek suretiyle KDV vergi artırımını düzenlemesinden yararlanabilirler.

STOPAJLAR

Mükellefler tarafından muhtasar beyannameyle beyan edilen; ücret, serbest meslek, yıllara yaygın inşaat işleri, kira ödemeleri, çiftçilerden alınan mahsul ve hizmetler için yapılan ödemeler ile esnaf muafliğinden yararlananlara yapılan ödemeler üzerinden kesilen vergiler için de vergi artırımını yapılabiliyor. Yasada bu işlemlerin her biri için ayrı ayrı artırım oranları belirlenmiş durumda. Muhtasarla beyan edilen bu stopajların hepsi için vergi artırımını talebinden bulunulabileceği gibi işlerinden bir veya bir kaç için ayrı ayrı talepte bulunulması da mümkün.

Matrah ve vergi artırımında bulunmak isteyen gerçek kişi ve kurumların 31 Ağustos 2021 tarihine kadar (bu tarih dahil) başvuruda bulunmaları gerekiyor. Ancak Cumhurbaşkanı'nın bu süreyi bir ay uzatma yetkisi var.

PEŞİN VEYA TAKSİTLE

Matrah veya vergi artırımını sonucunda hesaplanan vergiler peşin olarak ödenebiliyor. Bu durumda vergilerden yüzde 10 indirim yapılıyor ve katsayı uygulanmıyor. Mükellefler isterlerse ilk taksiti 30 Eylül 2021 tarihine kadar olmak üzere ikişer aylık dönemler halinde azami altı eşit taksitte de ödeyebilirler. Cumhurbaşkanı ilk taksit ödeme süresini de bir ay uzatabiliyor. Yeri gelmişken, bu uygulama kapsamında ödenecek olan vergilerin gelir ve kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınamayacağını da hatırlatmak isteriz.

SÜRESİNDE ÖDENMEZSE

Matrah ve vergi artırımını kapsamında beyan edilen vergilerin yukarıda belirtildiği şekilde ödememesi halinde, 2020 başından beri aylık yüzde 1,60 olarak uygulanan gecikme zammıyla birlikte takip ve tahsilat devam olunur. Ancak bu durumda inceleme ve tarhiyat yapılmaması hakkında yararlanılmadığını belirtmek isteriz. Dolayısıyla ödeme planının iyi yapıp, taksitler vadesinde ödenemeyecekse hiç bu işe girmemek gerekiyor.